

**Sayın Başkan,
Değerli Meclis Üyeleri,
Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve kendi adıma,
Hepinizi saygıyla selamlıyorum.**

Değerli Meclis Üyeleri,

Nisan ve Mayıs aylarında ülkemizde olduğu gibi bizlerin gündeminde de seçim vardı. Ülkemizi önümüzdeki 5 yıl yönetecek cumhurbaşkanımızı ve mecliste görev alacak milletvekillerinin seçimini gerçekleştirdik. İkinci tur oylamanın ardından yeniden Cumhurbaşkanı seçilen Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN ve kabinede görev alan tüm bakanlarımızı tebrik ediyor, seçim sonuçlarının ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Seçimi geride bıraktığımıza göre artık önümüze bakma zamanıdır. En önemli gündem maddemiz de ekonomidir. Ekonomide beklenen yapısal reformların bir an önce hayata geçirilmesi en önemli beklentimizdir. Üretimi, yatırımı, istihdamı artıracak istikrarlı politikaları, zaman kaybetmeden hayata geçirmek, ekonomiyi canlandıracaktır. Bu dönem kabinede yer almayan, son olarak geçtiğimiz ay düzenlediğimiz Kent Buluşmaları toplantımızda konuk ettiğimiz Sayın Mevlüt ÇAVUŞOĞLU'na, Antalya'mıza, sektörümüze ve kurumumuza gösterdiği ilgi ve destek için teşekkür ediyorum. Son 10 yıldır bizleri kabinede layıkıyla temsil eden ÇAVUŞOĞLU, bizleri bu dönem diğer milletvekillerimizle birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde temsil edecek. Bu fırsatla Sayın ÇAVUŞOĞLU'na ve tüm milletvekillerimize başarılar diliyorum.

Değerli Arkadaşlar,

Geçtiğimiz ay Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'mizin (TOBB) 79. Genel Kurulu'nu gerçekleştirdik. Genel kurulda yapılan oylama sonrası yönetim kurulu başkanlığına yeniden seçilen Sayın Rifat HİSARCIKLIOĞLU Başkanımıza başarılar diliyorum. Bildiğiniz gibi TOBB'un bu dönemdeki yönetim kurulunda görev aldım. Birlikte çalışmaktan onur ve gurur duyduğum değerli Başkanım Sayın Rifat HİSARCIKLIOĞLU'na ve destekleri için camiamıza teşekkür ediyorum. Bu sorumluluğun hakkını vermek için elimden geleni yapmaya çalışacağım. Seçim sonrası kutlama nezaketi gösteren tüm kurum, kuruluş ve arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Bu dönem, Batı Akdeniz Bölgesi olarak TOBB'da yoğun bir katılımı ile dünyamızı temsil edeceğiz. Bu fırsatla;

- Ticaret ve Sanayi Odaları Konseyi ve Genel İdare Kurulu'na seçilen Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanımız Ali BAHAR'ı,
- Ticaret ve Sanayi Odaları Konseyi Başkan Yardımcılığına seçilen Alanya Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanımız Eray ERDEM'i,
- Ticaret ve Sanayi Odaları Konseyi'ne seçilen;
 - Manavgat Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanımız Seydi Tahsin GÜNGÖR'ü,
 - Isparta Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanımız Metin ÇELİK'i,
- İklim Değişikliği ve Çevre Kurulu'na seçilen Kumluca Ticaret ve Sanayi Odası (KUTSO) Yönetim Kurulu Başkanımız Fahri ÖZEN'i,
- Tarım Kurulu'na seçilen Kumluca Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanımız Fatih DURDAŞ'ı,
- Hayvancılık Kurulu'na seçilen;
 - Isparta Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanımız Hüdayi ŞAHİN'i ve

- o Burdur Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanımız Ömer Faruk GÜNDÜZALP'i ve
- Sosyal Politikalar Kurulu'na seçilen KUTSO delegemiz Hamide DOĞAN YILMAZ'ı

tebrik ediyor, görevlerinde başarılar diliyorum. Birlik, beraberlik ve uyum içerisinde bölgemiz ekonomisi ve iş dünyamızın gelişimi için el ele çalışmaya gayret göstereceğiz.

Değerli Arkadaşlar,

Kurulduğu günden bu yana üyelerinin, kentinin, sektörünün ve ülkesinin gelişimi için çalışmalarını sürdüren ve ülkemizin en eski üçüncü borsası olan ATB, 23 Haziran Cuma günü 103. yılını tamamlayacak. Bizden önceki büyüklerimizin emaneti olarak gördüğümüz ve üzerine değer katarak geleceğe taşımaya gayret gösterdiğimiz Borsamızın kuruluş yıl dönümünü kutluyorum. Borsamızda görev almış ve birlikte çalıştığımız herkese teşekkür ediyorum. Aramızdan ayrılmış olanları rahmetle anıyor, sağ olanlara sağlık ve esenlikler diliyorum. Borsamız, Antalya'da üretilen tarımsal ürünlerin; piyasaya arz edilmesi, fiyatlarının belirlenmesi, güvenli ticaretinin sağlanması, tescilinin gerçekleştirilmesi ve ilan edilen fiyatların duyurulması ile ekonomik hayatın düzenlenmesinde görev alıyor. Bu temel görevlerinin dışında doğrudan hayatın içinde olan, kent ekonomisine yön veren ve kentin gelişimi için çalışan kurumların başında geliyor. Borsamız, 1920'den günümüze; tarımdan ticarete, sanayiden turizme, eğitimden sosyal hayata kadar kentimizi ilgilendiren tüm konularda üzerine düşeni yapmaya gayret göstermiştir. Bundan sonrada bu yolda kararlılıkla yürüyecektir. Bu fırsatla: birlikte keyifle çalıştığım Meclis Başkanım ve siz değerli meclis üyelerimize, meslek komiteleri, disiplin kurulu ve komisyonlarda görev alan üyelerimize, sevgili çalışma arkadaşlarımıza, bizlerin sesi olan kıymetli basın mensubu arkadaşlarımıza ve paydaşımız olan tüm kurum, kuruluşlara bir kez daha teşekkür ediyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Yılın ilk yarısındaki belirsiz ortam artık sonlanmıştır. Hepimizin beklentisi, karar vericilerin bir an önce rasyonel zeminde politikalar üretmesidir. Çünkü yılın ikinci yarısını kurtarma çabalarımız buna bağlıdır. Kısa bir süre önce ilk çeyrek ekonomik büyüme rakamları açıklandı. Genel olarak milli gelirimizin ve özellikle tarım sektörümüzün performansı geçmiş 26 yıl ortalamasının altında ilan edilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ilk çeyrekteki gayrisafi yurtiçi hasıla (GSYH) reel büyümesini %4 ve tarımı da % -3.8 küçülme olarak ilan etti. Yılın ilk 3 ayında ekonomimiz bu %4'lük büyümesini tüketim ve ithalat ile sağladı. Stoklarımızı erittik, yeterince sabit sermaye yatırımları yapamadık. İhracatımız % -0.3 azalırken ithalatımız %15'e yakın arttı. Bunun kaçınılmaz sonucu olarak dış ticarete ve cari dengede rekor açıklar verdik. Merkez Bankamızın net rezervleri uzun bir süredir negatifte devam etmektedir. Resmi kurumlarımız tarafından ilan edilen bu rakamlar, bizlere referans olmaktadır. Yılın ikinci yarısı için beklentilerimiz, daha iyi bir performans gösterebilme yönündedir. Yoksa yılı genel ekonomide %3 civarında bir büyümeyle tamamlayacağız. Bu gidişatla tarımda ise % -7'lik bir küçülme yaşayabileceğimizi tahmin etmekteyiz. Bu durumda tarımda en az 5 yıl geriye gitmiş olacağız. Hepimize ve özellikle karar vericilere düşen en önemli görev bu durumun gerçekleşmesini önleyici tedbirleri bugünden almaya başlamaktır. Geçmiş dönem verilerinin analizinden görüyoruz ki, tarım sektöründeki eğilim, kentimiz tarımına doğrudan ve daha şiddetli etki etmektedir. Yani ülke

tarımı iyiye giderken kentimiz tarımsal büyümesi ortalama üstü, kötüye giderken ise ortalamanın altında bir performans göstermektedir Antalya tarımı için ikinci yarının nispi yavaş dönemler olduğunu dikkate alırsak yılı kurtarmamız için ortalama üstü bir çabaya daha çok ihtiyaç duymaktayız.

Tarımsal ihracat performansımız, özellikle yaş meyve sebze ve süs bitkilerinde ülke ortalamasının üstünde bir eğilime sahip olmuştur. Ancak bu yıl ilk 5 ay rakamlarından görüyoruz ki ortalama civarında bir gerçekleşme söz konusudur. Çünkü diğer bozucu faktörlere ilave olarak kur fiyatları, ihraç ürünlerimizin rekabetçi özelliğini yıpratmıştır. Örneğin; yaş meyve sebze ihracatı ülkemiz genelinde Mayıs ayında %32 artarken kentimizde %33 ve ilk 5 ayda ise ülkede %23 kentimizde %29 artmıştır. Süs bitkilerinde ise ülkemiz genelinde %1'lik artışa karşılık kentimizde % -6 azalmıştır. Diğer tarım ve gıda ürünlerinde de ülke genelindeki %1'lik artışa karşılık kentimizde % -8'lik bir azalma yaşanmıştır. Yılın ilk 5 ayı itibariyle yaşanan bu ihracat ataleti, ikinci yarıyıl için potansiyelimizi azaltmıştır. Kentimiz tarımsal faaliyetleri bakımından iç ticarete de performans düşüklüğü yaşanmıştır. Örneğin halde işlem miktarı ilk 5 ay itibariyle geçen seneye göre %5 düşmüştür. Kentimiz tarımsal faaliyetleri bakımından ülke ortalamasının altında bir performans gösterdiğimizizin öncü göstergelerinden biri de sektörel krediye erişim karşılaştırmalarıdır. Örneğin yılın ilk çeyreğinde; Antalya tarımsal kesim kredileri %75 artarken ülke genelinde bu artış %114 düzeyinde olmuştur. Toplam kredi kullanımında da %45'e %53 ile benzer bir düşüklük söz konusudur. Uzun yıllardan sonra kredi kullanımında turizm sektörü, bir ilki yaşamıştır. Kentimizdeki %17 kredi kullanım artışına karşılık ülke genelinde %23'lük bir artış olmuştur.

2023 yılının ilk yarısında genel olarak ve öncü göstergelerle değerlendirdiğimizde kentimiz, başta tarım sektörümüz olmak üzere ülke ortalamasının gerisinde kalmıştır. Aslında bazı özel yıllar hariç tutulursa, kentimiz ekonomisi 2000'li yılları ortalama üstü bir performansla geçirmemiş ve bunun kaçınılmaz sonucu olarak geçmişteki ortalama 7. sırada olma özelliğimiz kaybolmuştur. Şimdilerde ilk 10'a girme konusunda zorlanmaktayız. Hepimize düşen görev, önümüzdeki dönemde Antalya olarak bu gidişatı değiştirecek hamlelerde bir araya gelmektir.

Değerli Arkadaşlar,

Antalya'da örtüaltında üretimi yapılan başta domates olmak üzere birçok yaş sebze ürünü ve kesme çiçekte hasat tamamlanmıştır. Aybaşı itibariyle ise kuzey ilçelerimiz, Burdur ve Isparta ile açık alanda yani tarla üretimi yapılan bölgelerde hasat başlayacaktır. Son dönemdeki yağışlar; başta salçalık domates ve kapyra biber üretimi olmak üzere sebze üretiminde, başta kiraz olmak üzere meyve üretiminde ve kesme çiçek üretimi ve hatta sahil kesimimizdeki buğday üretiminde verim artışı bakımından olumlu olmuştur. Ancak artan yağışlar, hastalık-zararlı popülasyonun artması ve ürün kalitesinin bozulmasına da neden olmaktadır. İklim değişikliğinin tarımsal üretimimiz, üretilen ürünlerin kalitesi ve gıda güvenliği üzerindeki olumsuz etkilerinin her geçen gün arttığını yaşayarak görüyoruz. Kalitesiz tarım ürünlerinin ihracatta alıcısı olmadığını da hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla iklim kaynaklı olumsuz etkilerin azaltılması ve iklimle uyumlu üretim için; ihracatçı, ticaret erbabı ve kamu üreticilerle el ele vermeli, bilinç düzeyini artırmalı ve gerekli önlemleri almalıdır. Aksi halde üretimimiz, ihracatımız yani tarımsal ticaretimiz olumsuz etkilenecektir.

Değerli Meclis Üyeleri,

TUİK tarafından açıklanan eğitim istatistiklerine göre okur-yazar oranının en yüksek olduğu il, %99 ile Antalya'mız oldu. İlk nüfus sayımının yapıldığı 1927 yılında Antalya'mızda nüfusumuzun yalnızca %5.4'ü okuma yazma biliyordu. Bugün ise nüfusumuzun %99'u okur-yazardır. "En büyük savaş, cehalete karşı yapılan savaştır." diyerek daima eğitimi önceleyen başta Ata'mız olmak üzere, geçmişten günümüze Antalya eğitimine hizmet eden tüm öğretmenlerimize ve milli eğitim camiasına teşekkür ediyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Bulduğum her ortamda ve bu kürsüden, üyelerimizin ve sektörümüzün sorunlarının yanı sıra kentimiz ve ülkemiz gündeminde yer alan sorunlara da değinmeye çalışıyorum. Tarım arazisi, işyeri, depo ve konut kiralardaki afaki artışlar; ekonomik hayatımızı ataletle uğratmaktadır. Öyle ki, tarımsal üretimden istihdama, verimlilik düşüşünden rekabetçilik erozyonuna kadar genişleyen konularda yaratılan ilave ekonomik yükler sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tür sorunlar, yeni yönetim kadrolarının kalıcı çözümler üretmesi gereken alanlar olarak karşımızda durmaktadır.

Kıymetli Arkadaşlar, sözlerimi tamamlarken;

Dün açıklanan asgari ücret Temmuz ara zam oranı, geçtiğimiz hafta yapılan meslek komiteleri toplantılarımızda da gündeme gelmiştir. Üyelerimiz, içinde bulunduğumuz ekonomik koşulları da göz önünde bulundurarak asgari ücretteki artışın çalışma arkadaşlarımızın geçim standartlarını yükseltmesi bakımından olumlu bulduklarını ifade etmişlerdir. Üyelerimiz, ücret artışının maliyetlere yansımalarının önüne geçilebilmesi için işveren üzerindeki vergi yükünün düşürülmesi gerektiği, tarım sektöründeki istihdamın korunabilmesi ve üretimde sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için sosyal güvenlik primlerinin kamu tarafından karşılanması ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na tarıma özgü bir sosyal güvenlik modeli geliştirilmesi önerilerinde bulunmuşlardır. Asgari ücret, bir taraftan üretim faaliyetleri için maliyet kaynağı diğer taraftan ise üretimin devamı için vazgeçilmez bir dayanaktır. Bu iki unsur arasında sürdürülebilir bir dengenin kurulması ise tamamen yeni yönetim kadrolarının sorumluluğundadır. Her zaman yol göstericimiz olan meslek komitelerimizde gündeme gelen sorun, öneri ve talepleri sözlü ve yazılı olarak ilgili makamlara iletmekteyiz. Başta meclis toplantılarımız olmak üzere katıldığımız tüm platformlarda kamuoyu ve ilgililerle paylaşmaktayız. Paylaşmaya da devam ediyoruz. Bu fırsatla, dile getirilen sorun, öneri ve taleplerin takipçisi olacağımızı, bir kez daha belirtmek isterim.

Sözlerimi tamamlarken, dün Cenevre'den hepimizi gururlandıran bir haber aldık. TOBB Başkanımız Sayın Rifat HİSARCIKLIĞLU, Milletlerarası Ticaret Odası'nın yönetim kurulu üyeliğine seçildi. Kendisini tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle Kurban Bayramınızı kutluyorum. Bayramın tüm insanlığa barış, mutluluk ve sağlık getirmesini diliyorum.

Saygılarımla,

Ali ÇANDIR

Yönetim Kurulu Başkanı